

IQTISODIYOT&TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

No2

ISSN: 2992-8982

<https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz/>

2026

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Bosh muharrir:

Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich

Elektron nashr. 2026-yil, fevral.

Bosh muharrir o'rinbosari:

Karimov Norboy G'aniyevich

Muharrir:

Qurbonov Sherzod Ismatillayevich

Tahrir hay'ati:

Salimov Oqil Umrzoqovich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Abduraxmanov Kalandar Xodjayevich, O'zbekiston Fanlar akademiyasi akademigi
Sharipov Kongiratbay Avezimbetovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Rae Kvon Chung, Janubiy Koreya, TDIU faxriy professori, "Nobel" mukofoti laureati
Osman Mesten, Turkiya parlamenti a'zosi, Turkiya – O'zbekiston do'stlik jamiyati rahbari
Axmedov Durbek Kudratillayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Sayfullo Normatovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Abduraxmanova Gulnora Kalandarovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Kalonov Muxiddin Baxritdinovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Siddiqova Sadoqat G'afforovna, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Xudoyqulov Sadirdin Karimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Maxmudov Nosir, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Samadov Asqarjon Nishonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, professor
Slizovskiy Dimitriy Yegorovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Axmedov Ikrom Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Eshtayev Alisher Abdug'aniyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xajiyev Baxtiyor Dushaboyevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Hakimov Nazar Hakimovich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), professor
Ali Konak (Ali Ko'nak), iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor (Turkiya)
Cham Tat Huei, falsafa fanlari doktori (PhD), professor (Malayziya)
Foziljonov Ibrohimjon Sotvoldix'o'ja o'g'li, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dots.
Utayev Uktam Choriyevich, O'z.Respub. Bosh prokuraturasi boshqarma boshlig'i o'rinbosari
Ochilov Farkhod, O'zbekiston Respublikasi Bosh prokuraturasi IJQKD boshlig'i
Buzrukxonov Sarvarxon Munavvarxonovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Axmedov Javohir Jamolovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Toxirov Jaloliddin Ochil o'g'li, texnika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), katta o'qituvchi
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), v.b. dots.
Djudi Smetana, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Krissi Lyuis, pedagogika fanlari nomzodi, dotsent (AQSH)
Glazova Marina Viktorovna, Iqtisodiyot fanlari doktori (Moskva)
Nosirova Nargiza Jamoliddin qizi, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Sevil Piriyeva Karaman, falsafa fanlari doktori (PhD) (Turkiya)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon o'g'li, TDIU ITI departamenti rahbari
Ochilov Bobur Baxtiyor o'g'li, TDIU katta o'qituvchisi
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent.
Abdukurimova Dinara Rustamxanovna, bank-moliya akademiyasi professori, DSc., professor.
Ikramov Murod Akramovich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Editorial board:

Salimov Okil Umrzokovich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Abdurakhmanov Kalandar Khodjayevich, Academician of the Academy of Sciences of Uzbekistan
Sharipov Kongirathbay Avezimbetovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Rae Kwon Chung, South Korea, Honorary Professor at TSUE, Nobel Prize Laureate
Osman Mesten, Member of the Turkish Parliament, Head of the Turkey–Uzbekistan Friendship Society
Akhmedov Durbek Kudratillayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Sayfullo Normatovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Abdurakhmanova Gulnora Kalandarovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Kalonov Mukhiddin Bakhriddinovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Siddikova Sadokat Gafforovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogical Sciences
Khudoykulov Sadirdin Karimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Makhmudov Nosir, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Yuldashev Mutallib Ibragimovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Samadov Askarjon Nishonovich, Candidate of Economic Sciences, Professor
Slizovskiy Dmitriy Yegorovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Mustafakulov Sherzod Igamberdiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Akhmedov Ikrom Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Eshtayev Alisher Abduganiyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khajiyev Bakhtiyor Dushaboyevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khakimov Nazar Khakimovich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Musayeva Shoiraz Azimovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Professor
Ali Konak, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor (Turkey)
Cham Tat Huei, Doctor of Philosophy (PhD), Professor (Malaysia)
Foziljonov Ibrokhimjon Sotvoldikhoja ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Utayev Uktam Choriyeich, Deputy Head of Department, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Ochilov Farkhod, Head of DCEC, Prosecutor General's Office of Uzbekistan
Buzrukkhonov Sarvarkhon Munavvarkhonovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Akhmedov Javokhir Jamolovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences
Tokhirov Jaloliddin Ochil ugli, Doctor of Philosophy (PhD) in Technical Sciences, Senior Lecturer
Bobobekov Ergash Abdumalikovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Acting Associate Professor
Judi Smetana, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Chrissy Lewis, Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor (USA)
Glazova Marina Victorovna, Doctor of Sciences in Economics (Moscow)
Nosirova Nargiza Jamoliddin kizi, Doctor of Philosophy (PhD) in Economic Sciences, Associate Professor
Sevil Piriyea Karaman, Doctor of Philosophy (PhD) (Turkey)
Mirzaliyev Sanjar Makhamatjon ugli, Head of the Department of Scientific Research and Innovations, TSUE
Ochilov Bobur Bakhtiyor ugli, Senior lecturer at TSUI
Golisheva Yelena Vyacheslavovna, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor.
Abdukarimova Dinara Rustamkhanovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Ikramov Murod Akramovich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Nazarova Ra'no Rustamovna, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor

Ekspertlar kengashi:

Berkinov Bazarbay, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Po'latov Baxtiyor Alimovich, texnika fanlari doktori (DSc), professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, falsafa fanlari doktori (DSc), professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), professor
Xalikov Suyun Ravshanovich, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Rustamov Ilhomiddin, iqtisodiyot fanlari nomzodi, dotsent
Hakimov Ziyodulla Ahmadovich, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Kamilova Iroda Xusniddinovna, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
G'afurov Doniyor Orifovich, pedagogika fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD)
Fayziyev Oybek Raximovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Tuxtabayev Jamshid Sharafetdinovich, iqtisodiyot fanlari bo'yicha falsafa doktori (PhD), dotsent
Xamidova Faridaxon Abdulkarim qizi, iqtisodiyot fanlari doktori, dotsent
Yaxshiboyeva Laylo Abdisattorovna, katta o'qituvchi
Babayeva Zuhra Yuldashevna, mustaqil tadqiqotchi
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Geografiya fanlari doktori, professori
Umirzoqov Ja'sur Artiqboy o'g'li, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent
Zebo Kuldasheva, iqtisodiyot fanlari doktori (DSc), dotsent

Board of Experts:

Berkinov Bazarbay, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Pulatov Bakhtiyor Alimovich, Doctor of Technical Sciences (DSc), Professor
Aliyev Bekdavat Aliyevich, Doctor of Philosophy (DSc), Professor
Isakov Janabay Yakubbayevich, Doctor of Economic Sciences (DSc), Professor
Khalikov Suyun Ravshanovich, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Rustamov Ilhomiddin, Candidate of Economic Sciences, Associate Professor
Khakimov Ziyodulla Akhmadovich, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Kamilova Iroda Xusniddinovna, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics
Gafurov Doniyor Orifovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Pedagogy
Fayziyev Oybek Raximovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Tukhtabayev Jamshid Sharafetdinovich, Doctor of Philosophy (PhD) in Economics, Associate Professor
Khamidova Faridaxon Abdulkarimovna, Doctor of Economic Sciences, Associate Professor
Yakhshiboyeva Laylo Abdisattorovna, Senior Lecturer
Babayeva Zuhra Yuldashevna, Independent Researcher
Komilova Nilufar Karshiboyevna, Doctor of Geographical Sciences, Professor
Umirzokov Jasur Artiqboy ugli, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor
Zebo Kuldasheva, Doctor of Economic Sciences (DSc), Associate Professor

- 08.00.01 Iqtisodiyot nazariyasi
- 08.00.02 Makroiqtisodiyot
- 08.00.03 Sanoat iqtisodiyoti
- 08.00.04 Qishloq xo'jaligi iqtisodiyoti
- 08.00.05 Xizmat ko'rsatish tarmoqlari iqtisodiyoti
- 08.00.06 Ekonometrika va statistika
- 08.00.07 Moliya, pul muomalasi va kredit
- 08.00.08 Buxgalteriya hisobi, iqtisodiy tahlil va audit
- 08.00.09 Jahon iqtisodiyoti
- 08.00.10 Demografiya. Mehnat iqtisodiyoti
- 08.00.11 Marketing
- 08.00.12 Mintaqaviy iqtisodiyot
- 08.00.13 Menejment
- 08.00.14 Iqtisodiyotda axborot tizimlari va texnologiyalari
- 08.00.15 Tadbirkorlik va kichik biznes iqtisodiyoti
- 08.00.16 Raqamli iqtisodiyot va xalqaro raqamli integratsiya
- 08.00.17 Turizm va mehmonxona faoliyati

Muassis: "Ma'rifat-print-media" MChJ

Hamkorlarimiz: Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti, O'zR Tabiat resurslari vazirligi, O'zR Bosh prokuraturasi huzuridagi IJQK departamenti.

Jurnalning ilmiyligi:

“Yashil” iqtisodiyot va taraqqiyot” jurnali

O'zbekiston Respublikasi
Oliy ta'lim, fan va innovatsiyalar
vazirligi huzuridagi Oliy
attestatsiya komissiyasi
rayosatining
2023-yil 1-apreldagi
336/3-sonli qarori bilan
ro'yxatdan o'tkazilgan.

MUNDARIJA

TIJORAT BANKLARINING INVESTITSIYA LOYIHALARINI KREDITLASH MEKANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH.....	40
Faxriddinov Temur Faxriddin o'g'li	
TEMIR YO'L YO'LLARINI TA'MIRLASH KORXONALARINING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH OMILLARI.....	46
Allabergenov Sherzod Maksudbayevich	
BANKLARNI TRANSFORMATSIYALASH JARAYONIDA INVESTITSION KREDITLASHNING XORIJ TAJRIBASI.....	51
Tuxsanov Eldor Dilmurod o'g'li	
O'ZBEKISTONDA BUDJET OCHIQLIGINI TA'MINLASH BO'YICHA QONUNCHILIK BAZASINING EVOLYUTSIYASI VA RIVOJLANISH BOSQICHLARI.....	55
Mamanov Alisher Umbarovich	
ENERGETIKA TARMOG'I KORXONALARIDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARNI QO'LLASH YO'LLARI.....	60
Xamdamova Gavxar Absamatovna	
SMART UNIVERSITET MODELINING XALQARO TAJRIBASI VA UNI YANGI O'ZBEKISTON TA'LIM TIZIMIGA MOSLASHTIRISH MASALALARI.....	65
Saloxiddinova Sitora Baxodir qizi	
IJTIMOIIY OBYEKTlarda QURILISH XIZMATLARINI MOLiyALASHTIRISHNING NAZARIY – ASOSIY TAMOIYILLARI.....	68
Gapparov Azim Qayumovich	
QURILISH MATERIALLARI SANOATI KORXONALARINING ISHLAB CHIQRISH FAOLIYATIGA RAQAMLI TRANSFORMATSIYANI JORIY ETISH ORQALI RAQOBATBARDOSHLIKNI TA'MINLASH.....	72
Zaripov Shoxboz Alijon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA MASOFAVIY BANK XIZMATLARINING IQTISODIY VA IJTIMOIIY BARQARORLIKKA TA'SIRI.....	75
Kolmatova Asila Menglimurod qizi	
РОЛЬ GREEN BONDS В МЕЖДУНАРОДНОЙ ФИНАНСОВОЙ СТРАТЕГИИ КОММЕРЧЕСКИХ БАНКОВ.....	81
Н.Т. Бекназарова	
BARQAROR RIVOJLANISH SHAROITIDA EKOLOGIK BOSHQARUV VA AUDIT.....	86
Shaymatova Nargiza Ashurovna	
NORASMIY IQTISODIYOTNING MAVJUDLIGINING NAZARIY MASALALARI VA UNI ANIQLASHNING USLUBIY YONDASHUVLARI.....	93
Alimardonov G'ayratjon Nuraliyevich	
DIGITAL TWIN-BASED DECISION SUPPORT FOR COST OPTIMIZATION AND RISK MANAGEMENT IN INFRASTRUCTURE SYSTEMS.....	99
Nelyufar Umarovna Dadabayeva	
PAXTA BO'LAKCHASINING OG'MA TO'RLI YUZA SIRTI BO'YLAB HAVO OQIMI TA'SIRIDAGI HARAKATINING MATEMATIK MODELI.....	108
Karimov Abdusamat	
АДАПТИВНОСТЬ НАЦИОНАЛЬНОЙ ЭКОНОМИКИ К ВНЕШНИМ РИСКАМ И ГЕОЭКОНОМИЧЕСКИМ ТЕНДЕНЦИЯМ.....	115
Бабаджанов Шухрат Атахмович	
“TIBBIYOT BOZORINING UZLUKSIZ RIVOJLANISHI UCHUN MEKANIZMLARNI TAKOMILLASHTIRISH YONDASHUVLARI”.....	120
Abdumalikov Shoxjahon Jaloliddin o'g'li	
KICHIK BIZNES VA XUSUSIY TADBIRKORLIKNING MEHNAT BOZORI RIVOJLANISHIDAGI ROLI VA BANDLIKKA TA'SIRI.....	124
Egamberdiyev Abdujabbor Xusanovich	

XORAZM VILOYATIDA ETNOGRAFIK TURIZMNI BARQAROR RIVOJLANTIRISH MEXANIZMINING AHAMIYATI	129
Ro'zimatova Shaxlo Baltaboy qizi	
THE FEAR OF MISSING OUT (FOMO) EFFECT IN ADVERTISING AND ITS NEUROPSYCHOLOGICAL IMPACT ON IMPULSE BUYING	134
Negmatov Nodir Nozimovich	
O'ZBEKISTONDA TRANSPORT XIZMATINI TASHKIL ETISHNING ASOSIY IQTISODIY KO'RSATKICHLARI VA TENDENSIYALARI TAHLILI.....	139
Aytiyeva Sevara	
TO'QIMACHILIK SANOATIDA INVESTITSION LOYIHALARNI BOSHQARISH METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHDA INNOVATSION YONDASHUVLAR.....	144
Qurbonov Jasurbek Pozilovich	
YASHIL IQTISODIYOTNING MOHIYATI VA O'ZBEKISTON UCHUN AHAMIYATI.....	149
Abdullayeva Matluba Nematovna, Nuriddinov Kamoliddin Faxriddin o'g'li	
XIZMAT KO'RSATISH SOHASIDA KICHIK KORXONALAR RAQOBATBARDOSHLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI.....	155
Axmedov Sanjar Temur o'g'li	
POPULATION IMPACT ON CONSUMER CULTURE AND NATIONAL ECONOMIC GROWTH.....	160
Rustamov Sherov Oblokulovich	
AVTOTRANSPORT KORXONALARINING IQTISODIY KO'RSATKICHLARI TAHLILI VA ULARNI YAXSHILASHGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR.....	164
Laylo Akbarova, Komolov Adxam Dilshod o'g'li	
MODELING THE DIFFUSION OF DIGITAL BANKING ADOPTION IN UZBEKISTAN: EVIDENCE FROM TBC BANK USING THE BASS DIFFUSION MODEL AND A HYBRID REGRESSION APPROACH	169
Feruza Nabieva	
YASHIL IQTISODIYOT SHAROITIDA EKOLOGIK XARAJATLARNI BUXGALTERIYA HISOBIDA AKS ETTIRISH VA BAHOLASH	176
Rabbimov Elbek Abdulloyevich, G'afforov Ilhom Ilyosjonovich, Ergashev Olloyor Furqat o'g'li	
O'ZBEKISTONNING YANGI BOZORLARGA CHIQUISHIDA FAOL MARKETING VOSITALARIDAN FOYDALANISHNING INTEGRALLASHGAN MODELI.....	183
Baqoyev Sunnatillo Burxon o'g'li	
O'ZBEKISTONDA TADBIRKORLIK FAOLIYATIGA RAQAMLI TEXNOLOGIYALARNI JORIY ETISHNING ILMIY-KONSEPTUAL ASOSLANISHI.....	188
Salaydinov Shodiyor Nizom o'g'li	
TIJORAT BANKLARIDA KREDIT PORTFELI SIFATINI OSHIRISH VA KREDIT RISKINI BOSHQARISH MEXANIZMLARINI TAKOMILLASHTIRISH	194
Turg'unov Nodirbek Muminjanovich	
SANOAT KORXONALARI TUZILMASINI TAKOMILLASHTIRISH MEXANIZMI	198
Jabborov Elbek Erkin o'g'li	
SOLIQ STAVKALARINI TABAQALASHTIRISHNING TADBIRKORLIK FAOLIYATINI RIVOJLANISHGA TA'SIRI.....	202
Abduraimova Nigora Abdugapparovna	
MINTAQALAR IQTISODIY RIVOJLANISHIDAGI TAFOVUTLARNI KAMAYTIRISHNI TA'MINLASHDAGI XORIJ MAMLAKATLAR TAJRIBASI.....	208
Egamov Temur Muzaffarovich	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA SANOAT KORXONALARIDA INNOVATSION FAOLIYATNI MOLYAVIY RAG'BATLANTIRISH IMKONIYATLARI.....	213
Baxriddinov Nodirbek Zamirdinovich	
MINTAQA IQTISODIYOTINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA XIZMATLAR SOHASINING O'RNI VA OBYEKTIV ZARURLIGI.....	217
Achilova Fizuza Kurbanovna	
INVESTITSIYALARNI JALB ETISH ORQALI MAXSUS IQTISODIY ZONALARNING SAMARADORLIGINI OSHIRISH.....	222
Ergashev Olim	

KICHIK BIZNES INNOVATSION FAOLIYATINING RIVOJLANISHIDAGI ASOSIY TENDENSIYALAR	227
Amirov Zubaydulla Toir o'g'li	
KICHIK BIZNESNI RIVOJLANTIRISHDA YOSHLAR TADBIRKORLIGINING O'RNI VA AHAMIYATI	233
Isakjanova Saboxat Muhamedovna	
KORPORATIV BOSHQARUV TIZIMIDA AKSIYADORLAR HUQUQLARINI HIMOYA QILISH MEXANIZMLARINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH	238
Xakimov Uchkun Xamitovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA MILLIY MAKROIQTISODIY SIYOSATNI TAKOMILLASHTIRISH YO'NALISHLARI	242
Mardanova Ra'no Isakovna	
XUSUSIY VA DAVLAT SHIFOXONALARI UCHUN RAQAMLI MARKETING STRATEGIYALARINI QIYOSIY TAHLIL	246
Yakubov Temur G'anibekovich	
RAQAMLI SOG'LIQNI SAQLASH TIZIMIDA RESURS SAMARADORLIGI VA IQTISODIY NATIJADORLIK MODELI	250
Ziyodullayev Qahramon	
"MILLIY TURIZM SITUATSION-MONITORING MARKAZI" VA "YASHIL TUROPERATORLAR" FAOLIYATINI SHAKLLANTIRISH ISTIQBOLLARI	254
Toshev Akmal Salimovich	
RISK-MENEJMENT VA MOLIYAVIY BARQARORLIK O'ZARO BOG'LIQLIGINING KONSEPTUAL MODELINI SHAKLLANTIRISH TAMOYILLARI	261
Madaminov Bekzod Allayarovich	
O'ZBEKISTONDA YASHIRIN IQTISODIYOT: BAHOLASH METODOLOGIYASI, DINAMIKASI VA QISQARTIRISH ISTIQBOLLARI (1996 – 2026-YILLAR TAHLILI)	266
Djumanova Rano Fayzullayevna	
OLIY TA'LIM SIFATINI BAHOLASHDA MAJMUALI DIAGNOSTIK MODELNING AMAL QILISH XUSUSIYATLARI	272
Xo'jaxonov Ma'rufxon Xamidxonovich	
TIJORAT BANKLARI FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISHNING XORIJ TAJRIBASI	278
Vafiyev Raxim Xalimjonovich	
INVESTITSIYA LOYIHALARINI KREDITLASH AMALIYOTINI TAKOMILLASHTIRISH YO'LLARI	282
Nigora Nurmatova	
BANK SEKTORINING INVESTITSIYA OQIMLARINI BOSHQARISHDAGI STRATEGIK O'RNI	287
Abdumavlonov Abdumutal Abdumajid o'g'li	
O'ZBEKISTON KORXONALARIDA UZOQ MUDDATLI MOLIYAVIY INVESTITSIYALAR HISOBINI TAKOMILLASHTIRISH	291
Allabergenova Nilufar Shermetovna	
O'ZBEKISTON BANK TIZIMIDA TA'MINOTLI YIRIK KREDITLAR ASOSIDA QIMMATLI QOG'OZLAR CHIQRISH ORQALI RESURS BAZASINI KENGAYTIRISH MEXANIZMLARI	298
Ahmedov Akbarali Sultonmurodovich	
"MINTAQA SANOATI SALOHİYATIDAN FOYDALANISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH MEXANIZMLARI"	306
Abdinazarov Xusan Shaymanovich	
BUDJET TASHKILOTLARI FAOLIYATIDA MAJBURIYATLAR: MAZMUNI, TURLARI VA TARKIBI	309
Jabbarova Charos Aminovna	
ATROF-MUHIT VA EKOLOGIK IQTISODIYOT: TURIZM XIZMATLARI BOZORIDA RESURLARDAN OQILONA FOYDALANISH VA UNING RAQOBATBARDOSHLIGINI TA'MINLASH	316
Alikulov Samar Abdirashidovich	
O'ZBEKISTON TURIZM INDUSTRIYASI RIVOJLANISHIDA FORSAYT TEXNOLOGIYALARINI QO'LLASH	322
Turdibekov Xasan Ibragimovich	
АНАЛИЗ ДЕБИТОРСКОЙ И КРЕДИТОРСКОЙ ЗАДОЛЖЕННОСТИ ХОЗЯЙСТВУЮЩЕГО СУБЪЕКТА	329
Камолова Феруза Кахрамоновна	

TASHQI QARZNING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRI: QARZ BARQARORLIGINI BAHOLASH MODELLARI ASOSIDA O'ZBEKISTON MISOLIDA TAHLIL	333
Oliyoyrova Kumushoy Ahmad qizi, Tashmuxeamedova Yayra Atxamovna	
XO'JALIK YURITUVCHI SUBYEKTLARNING MOLIYAVIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHDA SOLIQLARNI TARTIBGA SOLISHNING TAHLILI	339
Kudiyarov Kishibay Ramatullaevich	
KORXONALAR FAOLIYATINING IQTISODIY BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING XORIJ TAJIRIBASI	343
Iminova Nargizaxon Akramovna	
SUG'URTA KOMPANIYALARINING TO'LOVGA QOBILIYATLILIGINI BOSHQARISHDA RISKLAR VA RISK-MENEJMENTNING O'RNI	350
Xalikulova Shirin Utkir qizi	
BUDJET TASHKILOTLARIDA BUXGALTERIYA HISOBI VA HISOBOTINI XALQARO STANDARTLAR ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISHDAGI MUAMMOLAR VA KAMCHILIKLAR	354
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Xasanboyeva Muyassar Ubaydullayevna	
XUSUSIY KORXONALARDA KADRLAR MENEJMENTI SAMARADORLIGINI OSHIRISH	358
Alimova Dildora Damirovna	
BANK TRANSFORMATSIYASI TUSHUNCHASI VA UNING MENEJMENTDAGI O'RNI	363
Rajabov Oybek Panjievich	
O'ZBEKISTON OZIQ-OVQAT SANOATIDA ISHLAB CHIQRISH SAMARADORLIGINING HOZIRGI HOLATI VA RIVOJLANISH TENDENSIYALARI	367
Eshtemirova Anora Norboy qizi	
BOZOR KONYUNKTURASIGA MOS PIYOZ YETISHTIRISH SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'NALISHLARI	371
Sadikova Shohida Obidqul qizi	
HUDUDLARDA MAISHIY XIZMATLAR SOHASINI KLASTERLASH VA RESURS SAMARADORLIGIGA TA'SIR ETUVCHI OMILLAR TAHLILI	375
Normurodova Zebo Eshmaxmatovna	
XUSUSIY VA KORPORATIV TUZILMALARDA AUDITORLIK TEKSHIRUVI HAMDA AUDITORLIK XULOSASINI SHAKLLANTIRISH AMALIYOTI	380
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Ubaydullayev Toxirjon Abdullajanovich	
YIRIK VA KICHIK BIZNES O'RTASIDA KOOPERATSIYA MUNOSABATLARINI RIVOJLANTIRISH YO'NALISHLARI	385
Nasirova Kamola Alimovna	
MOLIYAVIY HISOBOTLARNING QAROR QABUL QILISH JARAYONIDAGI IQTISODIY ROLI	394
Xolmirzayev Ulug'bek Abdulazizovich, Yahyayeva Ra'no Raximovna	
DIRECTIONS FOR IMPROVING INVESTMENT POLICY IN THE CONDITIONS OF DIGITAL ECONOMY (EXPERIENCE OF UZBEKISTAN)	400
Khatamov Nurbek Achildiyevich, Sharifi Abdul Fatah	
DAVLATNING FISKAL VA MONETAR SIYOSATI UYG'UNLIGINING IQTISODIY XAVFSIZLIKKA TA'SIRINI BAHOLASH	405
Uralov Shavkat Maxramovich	
SUN'IY INTELLEKT ASOSIDA BIZNES JARAYONLARINI AVTOMATLASHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGI	410
Yusubov Muzaffar Alimbayevich	
BANKLARDA RAQAMLASHTIRISH JARAYONINING MIJOZLAR QONIQLASH DARAJASIGA TA'SIRI	414
Ro'ziboyev Shuxrat Komilovich	
BOJ-TARIF SIYOSATI METODOLOGIYASINI TAKOMILLASHTIRISHNING ILMIY-AMALIY YO'NALISHLAR	418
Pardayev Ilhomjon G'ulom o'g'li	
OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA MOLIYAVIY BOSHQARUVNI TAKOMILLASHTIRISHDA BOSHQARUV KADRLARINING KOMPETENSIYASI	424
Mahsutaliyev Abdusalom Hasanovich	

ZIYORAT TURIZMIDA DESTINATSIYA VA GEOAXBOROT TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH	433
Qosimov Jahongir Ro'ziboyevich, Suyunova Nilufar	
YEVROPA DAVLATLARIDAGI KORXONALARDA MOLIVAVIY REJALASHTIRISH AMALIYOTINING TAHLILI VA ULARDAN O'ZBEKISTON MOLIVA TIZIMIDA QO'LLASH MASALALARI	440
Pardayev Jamshid Muzaffarovich	
TASHKILOTNING RAQAMLI TRANSFORMATSIYA LOYIHALARINI BOSHQARISH	446
Xasanov Odilxon Kaxxorovich	
O'ZBEKISTON TURIZM SANOATINING XALQARO RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA STRATEGIK MARKETING TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISH	450
Kobilova Shozoda Timurovna, Isxakova Sarvar Ayubovna	
THE ROLE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE IN LABOR THEORY: EVOLUTION, CHALLENGES AND FUTURE PROSPECTS	456
Tukhliyev Bakhodir Adinaevich	
ОСОБЕННОСТИ ПРОЦЕССА ПЕРВОГО ПРИМЕНЕНИЯ МЕЖДУНАРОДНЫХ СТАНДАРТОВ ФИНАНСОВОЙ ОТЧЕТНОСТИ В СИСТЕМЕ УЧЕТА И ОТЧЕТНОСТИ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН	460
Астанов Зафар Муродуллаевич	
TA'LIM MUASSASALARIDA O'QITISH SIFATINI OSHIRISHDA RAQAMLI TEXNOLOGIYALAR PLATFORMALARINI YARATISH VA ULARDAN FOYDALANISH IMKONIYATLARI	466
To'xtamishева Dilrabo Shermonovna	
KICHIK VA O'RTA BIZNESNI YASHIL IQTISODIYOT TAMOIYILLARI ASOSIDA RIVOJLANTIRISHNING INNOVATSION MEXANIZMLARI	472
Norboyev Sarvar Azodovich	
MINTAQAVIY RIVOJLANISHDA INVESTITSİYALARDAN SAMARALI FOYDALANISHNING USTUVOR YO'NALISHLARI	476
Xatamova Manzura Ochilidiyevna, Safarov Botir Isaq o'g'li	
MAXSUS IQTISODIY ZONALARDA SOLIQ MA'MURIYATCHILIGINI TAKOMILLASHTIRISHNING METODOLOGIK YONDASHUVLARI	482
To'rayeva Nafisa Odiljonovna	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA RAQAMLI TO'LOV TIZIMLARINI RIVOJLANTIRISHNING PUL MUOMALASI BARQARORLIGIGA TA'SIRINI TAKOMILLASHTIRISH MASALALARI	487
Xazratkulov O'ktamjon Xikmatullayevich	
O'ZBEKISTONDA TAKSI XIZMATLARI BOZORIDA INSTITUSIONAL ISLOHOTLARNING IQTISODIY AHAMIYATI	491
Jaloliddinov Anvar Jaloliddin o'g'li	
EKOLOGIK TANGLIK SHAROITIDA QISHLOQ XO'JALIGIDA YERLARDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH	497
Kudiyarov Aybek Alisherovich	
BANK LIKVIDLIGINI BOSHQARISHDA ZAMONAVIY METODOLOGIK YONDASHUVLAR	502
Sulaymanov Samandarboy Adhambek o'g'li	
IQTISODIY FAOLIYAT TURLARI BO'YICHA SANOAT ISHLAB CHIQARISH TARKIBIY O'ZGARISHLARNI BAHOLASH	509
Almardanova Farzona Tulkin qizi, Kasimov Azamat Abdurkarimovich	
QUYI AMUDARYO IQTISODIY MINTAQASI CHEGARABO'YI HUDUDLARINING TURISTIK IMKONIYATLARI	515
Djumabayeva Shaira Xalillayevna	
SURXONDARYO VILOYATIDA ULGURJI SAVDO HAJMI KO'RSATKICHLARINI ARIMA MODEL YORDAMIDA PROGNOZLASHTIRISH	522
Turotova Sohiba Djumanazarovna	
MINTAQADA INNOVATSION USULDA BALIQ YETISHTIRISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI	531
Davranov Odil Jumanazarovich	

ISHLAB CHIQARISH XARAJATLARI VA MAHSULOT TANNARXINING BOSHQARUV TAHLILINI AMALGA OSHIRISH USULLARI	538
Xamidova S.Ya.	
STRATEGIES FOR INCREASING COMPETITIVENESS IN DEVELOPING EXPORT ACTIVITIES IN SMALL ENTERPRISES.....	544
Nasridinova Shokhida Taufikovna	
SANOAT KORXONALARINI BOSHQARISHDA ILMIY-NAZARIY QARASHLAR	551
To'g'onov Ibroximxo'ja	
XUSUSIY TIJORAT BANKLARINING MOLIYAVIY RESURLARINI MUSTAHKAMLASHNING NAZARIY VA AMALIY ASOSLARI.....	555
Xolmatov Dilmurod Maxmudjonovich	
PENSIYA JAMG'ARMASI DAROMADLARI SHAKLLANISHI MASALALARI.....	562
Sherjonov Doniyor Saparbaevich	
EKSPORT VA VALYUTA OPERATSIYALARINING NAZARIY VA HUQUQIY ASOSLARI.....	566
Sobirova Xilola Rustam qizi	
SURXONDARYO VILOYATIDA AHOLI JON BOSHIGA CHAKANA SAVDO AYLANMASI HAJMI KO'RSATKICHLARINI ARIMA MODEL YORDAMIDA PROGNOZLASHTIRISH.....	571
Qudratova Shahnoza Shuhrat qizi	
XO'JALIK JAMIYATLARIDA BOSHQARUV ORGANLARI FAOLIYATINI TAKOMILLASHTIRISH.....	579
Valijonov Akmaljon	
XIZMATLAR IQTISODIYOTI VA UNI RIVOJLANISHNING NAZARIY ASOSLARI	584
Abduxoliqova Farangiz Abduxoliq qizi	
O'ZBEKISTONDA TRANSPORT-LOGISTIKA TIZIMI: HOZIRGI HOLATI, MUAMMOLARI VA RIVOJLANISH ISTIQBOLLARI.....	588
Kuvandikov Shuxrat Oblokulovich, Abduxalikova Komila Abduxalikovna	
ИНТЕГРАЦИЯ МЕТОДОВ КАЛЬКУЛИРОВАНИЯ ПО ВИДАМ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ (АВС) И ЦЕЛЕВОГО КАЛЬКУЛИРОВАНИЯ (ТС) КАК ИНСТРУМЕНТ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ УПРАВЛЕНЧЕСКОГО УЧЕТА	595
Киличева Ф.Б.	
GAZ TARMOQLARINI MODERNIZATSIYA QILISHNING IQTISODIY SAMARADORLIGINI BAHOLASH.....	601
Xamidov Xayriddin Faxritdinovich	
SOLIQ NAZORATI TIZIMI: IQTISODIY MOHIYATI, SHAKLLARI VA SAMARADORLIGINI OSHIRISH YO'LLARI.....	606
Donaboyev Dostonbek Xusan o'g'li	
УПРАВЛЕНИЕ ПРИБЫЛЬЮ ПРЕДПРИЯТИЯ КАК ФАКТОР РОСТА ЕГО ФИНАНСОВОЙ ЭФФЕКТИВНОСТИ	610
Агзамов Авазхон Талгатович, Алиева Сусанна Сейрановна	
NOBANK KREDIT TASHKIOTLARINING AKTIV OPERATSIYALARINI RIVOJLANTIRISHNING DOLZARB MASALALARI	618
Sardor Karimov Boydulla o'g'li	
INVESTITSION JOZIBADORLIKNING IQTISODIY MOHIYATI VA INVESTITSIYA NAZARIYALARI INTEGRATSIYASI	624
Abdullayeva Nilufar Ruslanovna	
QURILISH KORXONALARINI KORPORATIV QIMMATLI QOG'OZLAR ORQALI MOLIYALASHTIRISHNING ILG'OR XORIJ TAJRIBASI VA UNI QO'LLASH YO'NALISHLARI.....	630
Igitov Jurabek Kuzibekovich	
OPEN BANKING AS A DRIVER OF FINANCIAL INNOVATION AND INCLUSION IN UZBEKISTAN'S BANKING SECTOR.....	637
Kuvatova Oliya Sheraliyevna, Asadbek Ergashov	
TIJORAT BANKLARINING MOLIYAVIY SAMARADORLIGINI BOSHQARISH VOSITALARI	642
Sadikov Q.M.	

BOSHQARUV HISOBIDA NARX SHAKLLANISHINING NAZARIY JIHATLARI (TOVAR BOZORIDA USTUN MAVQEGA EGA XO'JALIK SUBYEKTLARI MISOLIDA).....	646
Xaitmetov Elmurat Sidikmatovich	
ПРОГНОЗИРОВАНИЕ ЭНЕРГОЁМКОСТИ ВВП НА ОСНОВЕ МАКРОЭКОНОМИЧЕСКИХ МОДЕЛЕЙ	652
Муслимова Ф.С., Хашимова Н.А.	
XALQARO LOYIHALARNI BOSHQARISHDA RAQAMLI INTEGRATSIYA YETUKLIGI MODEL VA SAMARADORLIKNI BAHOLASH METODOLOGIYASI	659
Ne'matova Bonura Umid qizi	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA OLIY TA'LIM MUASSASALARIDA ICHKI AUDITNING MOHIYATI, MAQSADI VA ASOSIY VAZIFALARI	664
Mamatqulov Avazbek Axmadaliyevich	
OZIQ-OVQAT SANOATI KORXONALARI FAOLIYATIDA ZAMONAVIY BOSHQARUV ASOSIDA RAQOBATBARDOSHLIKNI TA'MINLASH.....	674
Xusanova Gavhar	
MAHALLIY SHAROITDA SUV TEJOVCHI TEXNOLOGIYALARNI KO'P MEZONLI BAHOLASHNING IQTISODIY YO'NALTIRILGAN GIBRID MODEL VA UNING AMALIY QO'LLANILISHI.....	679
Mirzayeva Shaxnoza Mamat qizi	
O'ZBEKISTON RESPUBLIKASIDA QUYOSH FOTOELEKTR STANSIYALARINING HOLATI VA O'RNATILGAN QUVVATLARINI TAHLIL QILISH	683
Maxamadiyev Farrux Mirazimovich, Baratov Laziz Suyun o'g'li	
BUDJET TASHKILOTLARIDA BUDJETDAN TASHQARI MABLAG'LARNING NAZORATINI TASHKIL QILISH.....	688
Dadaboyev Tulqinjon Yusupjonovich, Dadaboyev Abdurahmon Ne'matjon o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT BARQARORLIGINI TA'MINLASHNING IQTISODIY OMILLARI VA ZAMONAVIY AHAMIYATI	693
Yusubov Inomjon Ikrom o'g'li	
MOLIYAVIY RESURLARNI BOSHQARISHNING NAZARIY-METODOLOGIK VA AMALIY JIHATLARI	699
Narzulloyev Behruz Baxtiyor o'g'li	
RAQAMLI IQTISODIYOT SHAROITIDA RAQAMLI BANK XIZMATLARI AMALIYOTI TAHLILI	702
Kazakbayev S.B.	
BOG'DORCHILIK TARMOG'NI RIVOJLANTIRISHDA SUV TEJAMKOR TEXNOLOGIYALARIDAN FOYDALANISHNING IQTISODIY ASOSLARINI TAKOMILLASHTIRISH	705
Sattorov Orifjon Boymurodovich	
MHXS ASOSIDA SUG'URTA KOMPANIYALARINING BUGALTERIYA HISOB VA MOLIYAVIY TAHLILINI TAKOMILLASHTIRISH STRATEGIYALARI.....	709
Alimov Baxodir Batirovich	
QISHLOQ XO'JALIGINI BARQAROR RIVOJLANTIRISHDA DAVLATNING IMTIYOZLI MOLIYALASHTIRISH MYEXANIZMLARIDAN FOYDALANISHNI TAKOMILLASHTIRISH	718
Xolmatov Sanjarbek Xojimamatovich	
MAHALLA TIZIMIDA INSON KAPITALIDAN SAMARALI FOYDALANISH VA INKLYUZIV IQTISODIY O'SISHNI TA'MINLASH YO'NALISHLARI.....	724
Berkinov Bozorboy Berkinovich	
XALQARO TURIZM BOZORIDA MICE TURIZMINING SHAKLLANISHI VA RIVOJLANISH JARAYONLARINING NAZARIY ASOSLARI	728
Fayyoza Xalimova Nafasovna	
O'ZBEKISTON TIJORAT BANKLARIDA MIJOZLARGA YO'NALTIRILGAN BIZNES JARAYONLARINI TRANSFORMATSIYA QILISH AMALIYOTI.....	733
Azimov Asrorjon Muzaffarjonovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYA SHAROITIDA BANDLIKNI LEGALLASHTIRISHNING INSTITUTSIONAL MEXANIZMLARI	737
Xalimbetov Farxad Bagibekovich	

TIJORAT BANKLARINING BIZNES EKOTIZIMI MUAMMO VA YECHIMLAR.....	742
Shoymardonov Orziqul Jo'ra o'g'li	
QORAQALPOG'ISTON RESPUBLIKASI YALPI HUDUDIIY MAHSULOT XAJMIGA ASOSIY KAPITALGA KIRITILGAN INVESTISIYALARNING TA'SIRI	749
Sultanov Anvar Abdullaevich	
YASHIL IQTISODIYOTNI RIVOJLANTIRISHDA QURILISH SANOATINING IQTISODIY HOLATI.....	754
Axmedova Sanobar Ikrom qizi, Davlatov Ahmadjon Anvarbek o'g'li	
DAVLAT XUSUSIY SHERIKCHILIK LOYIHALARIDA VUJUDGA KELADIGAN RISKLARGA QARSHI UZOQ MUDDATLI IQTISODIY STRATEGIYALAR	760
Ergashev Axmadjon Maxmudjon o'g'li	
MODERN MODELS OF SALES LOGISTICS IN THE SERVICE SECTOR: MARKETING ASPECT AND AREAS FOR IMPROVEMENT	764
Mamatkulova Shoiri Djalolovna	
РОЛЬ ПЛАНИРОВАНИЯ И ПРОГНОЗИРОВАНИЯ В СИСТЕМЕ ОРГАНИЗАЦИИ ФИНАНСОВОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ СУБЪЕКТОВ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА.....	769
Ахмедова Азиза Тохиrowна, Зайналов Ж.Р.	
ВЫСШАЯ МАТЕМАТИКА КАК ОСНОВА ФИНАНСОВОГО МОДЕЛИРОВАНИЯ В ЦИФРОВОЙ ЭКОНОМИКЕ И ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВЕ.....	774
Айматова Фариди Хуразовна	
XORIJIY MOLIYAVIY RESURLAR VA ULARNING IQTISODIY O'SISH SIFATINI TA'MINLASHDAGI O'RNII	778
Xomidova Kamola G'olib qizi	
SUG'URTA TASHKIOTLARIDA TO'LOV QOBILIYATINI OSHIRISHGA QARATILGAN ICHKI BOSHQARUV INSTRUMENTLARINI TAKOMILLASHTIRISH	783
Xattabov Murodulla Batirovich	
RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING MINTAQALAR BARQAROR RIVOJLANISHIGA TA'SIRI	788
Hakimova Nozimaxon Sobirjon qizi	

RAQAMLI TRANSFORMATSIYANING MINTAQALAR BARQAROR RIVOJLANISHIGA TA'SIRI

Hakimova Nozimaxon Sobirjon qizi

Toshkent davlat iqtisodiyot universiteti

tayanch doktranti

ORCID: 0009-0002-6332-1293

E-mail: hakimovanozimaxons@gmail.com

Annotatsiya. Ushbu maqolada raqamli transformatsiyaning mintaqalarning barqaror rivojlanishiga ta'siri, uning iqtisodiy, ijtimoiy va ekologik jihatlariga alohida e'tibor qaratilgan. Tadqiqotda katta ma'lumotlar (Big Data), sun'iy intellekt, bulutli hisoblash va aqlli infratuzilma kabi raqamli texnologiyalarning mintaqaviy raqobatbardoshlikni oshirish, davlat xizmatlari sifatini yaxshilash, innovatsion ekotizimlarni rivojlantirish hamda resurslardan samarali foydalanishni qo'llab-quvvatlashdagi o'rni tahlil qilingan. Shu bilan birga, maqolada raqamli rivojlanish bilan bog'liq yangi imkoniyatlar, infratuzilmani rivojlantirish istiqbollari, kiberxavfsizlikni mustahkamlash va institutsional salohiyatni oshirish masalalari ham yoritilgan.

Raqamlashtirish strategiyalarini mintaqaviy rivojlanish siyosati bilan uyg'unlashtirish hududlarning barqaror rivojlanish maqsadlariga erishishini jadallashtirish bilan bir qatorda, hududlararo rivojlanish muvozanatini mustahkamlashga xizmat qiladi. Tadqiqot natijalari shuni ko'rsatadiki, samarali raqamli transformatsiya muvofiqlashtirilgan boshqaruv tizimini shakllantirish, raqamli infratuzilmaga investitsiyalarni kengaytirish, inson kapitalini rivojlantirish va inklyuziv siyosat mexanizmlarini joriy etish orqali uzoq muddatli va barqaror mintaqaviy o'sishni ta'minlash imkonini beradi.

Kalit so'zlar: raqamli transformatsiya, barqaror mintaqaviy rivojlanish, mintaqaviy raqobatbardoshlik, raqamli iqtisodiyot, innovatsion ekotizimlar, aqlli mintaqalar, yashil texnologiyalar, raqamli infratuzilma, inklyuziv o'sish, davlat boshqaruvi.

Abstract. This article examines the impact of digital transformation on the sustainable development of regions, with particular emphasis on its economic, social, and environmental dimensions. The study analyzes how digital technologies such as big data, artificial intelligence, cloud computing, and smart infrastructure contribute to enhancing regional competitiveness, improving the quality of public service delivery, fostering innovative ecosystems, and supporting efficient resource utilization.

In addition, the article addresses emerging opportunities related to digital development, including infrastructure modernization, strengthening cybersecurity systems, and enhancing institutional capacity. The integration of digitalization strategies into regional development policies enables territories to accelerate progress toward sustainability goals while promoting more balanced regional development.

The findings indicate that effective digital transformation requires coordinated governance, expanded investments in digital infrastructure, human capital development, and inclusive policy frameworks to ensure sustainable and long-term regional growth.

Key words: digital transformation, sustainable regional development, regional competitiveness, digital economy, innovation ecosystems, smart regions, green technologies, digital infrastructure, inclusive growth, public governance.

Аннотация. В данной статье рассматривается влияние цифровой трансформации на устойчивое развитие регионов с акцентом на её экономические, социальные и экологические аспекты. В исследовании анализируется роль цифровых технологий, таких как большие данные, искусственный интеллект, облачные вычисления и интеллектуальная инфраструктура, в повышении региональной конкурентоспособности, совершенствовании предоставления государственных услуг, развитии инновационных экосистем и повышении эффективности использования ресурсов.

Кроме того, в статье освещаются перспективы развития цифровой инфраструктуры, укрепления систем кибербезопасности и повышения институционального потенциала. Интеграция стратегий цифровизации в региональную политику способствует ускорению достижения целей устойчивого развития и укреплению сбалансированного территориального роста.

Результаты исследования показывают, что успешная цифровая трансформация требует скоординированного управления, расширения инвестиций в цифровую инфраструктуру, развития человеческого капитала и формирования инклюзивных политических механизмов, обеспечивающих устойчивое и долгосрочное региональное развитие.

Ключевые слова: цифровая трансформация, устойчивое региональное развитие, региональная конкурентоспособность, цифровая экономика, инновационные экосистемы, цифровая инфраструктура, инклюзивный рост, государственное управление.

KIRISH

Zamonaviy davrda raqamli transformatsiya mintaqaviy rivojlanish strategiyalarining markaziy omili sifatida paydo bo'ldi va hududlar bo'ylab iqtisodiy, ijtimoiy va ekologik natijalarga chuqur ta'sir ko'rsatdi. Raqamli transformatsiya shunchaki axborot-kommunikatsiya texnologiyalarini (AKT) joriy etish emas, balki mintaqaviy tizimlar ichida qiymat yaratish mexanizmlarini tizimli ravishda qayta qurishdir, bu esa ma'lumotlar tahlili, bulutli hisoblash, sun'iy intellekt hamda ulanish va bilim oqimlarini yaxshilaydigan raqamli platformalar tomonidan boshqariladi.

So'nggi o'n yil ichida global internetning kirib borishi sezilarli darajada kengaydi, dunyo aholisining taxminan 82 foizi hozirda yuqori tezlikdagi keng polosali internetdan foydalanish imkoniyatiga ega, ammo bu o'sish mintaqalar va ijtimoiy-iqtisodiy guruhlar bo'yicha notekisligicha qolmoqda¹. Bu notekis taqsimotdagi asosiy muammo shundaki, raqamli texnologiyalar barqaror rivojlanishni tezlashtirish salohiyatiga ega bo'lsa-da, raqamli infratuzilma va raqamli savodxonlikdagi tafovutlar mintaqalar ichida va ular o'rtasidagi mavjud tengsizlikni kuchaytirishi mumkin.

Raqamli transformatsiyani qabul qilgan mintaqaviy iqtisodiyotlar unumdorlik, innovatsiyalarning tarqalishi va raqobatbardoshlik nuqtai nazaridan tobora yuqori natijalarni namoyish etmoqda. Masalan, mustahkam raqamli ekotizimlarga ega iqtisodiyotlarda elektron tijorat va mobil to'lovlar kabi raqamli xizmatlarning tez o'sishi kuzatildi, bu esa yalpi ichki mahsulot (YAIM) o'sishiga sezilarli hissa qo'shdi. O'zbekistonda so'nggi yillarda AKT sektorining YAIMga qo'shgan hissasi sezilarli darajada oshdi, bu esa raqamli iqtisodiy kengayishning global tendensiyalariga mos keladi². Biroq qishloq va kam rivojlangan hududlar raqamli infratuzilmaga cheklangan kirish imkoniyati tufayli ko'pincha yirik shahar hududlaridan ortda qoladi, bu esa inklyuziv barqaror rivojlanishga to'sqinlik qilishi mumkin bo'lgan raqamli tafovut mavjudligini ko'rsatadi³.

Barqarorlik nuqtai nazaridan raqamli transformatsiya Birlashgan Millatlar Tashkilotining Barqaror rivojlanish maqsadlariga (BRM) erishishda muhim omil hisoblanadi. Raqamli texnologiyalar resurslarni boshqarishda samaradorlikni oshirishga, boshqaruvda shaffoflikni kuchaytirishga hamda iqtisodiy ishtirok uchun yangi imkoniyatlar yaratishga yordam beradi. G'arbiy Xitoyning rivojlanmagan hududlaridan olingan empirik dalillar shuni ko'rsatadiki, raqamli iqtisodiy faoliyat yashil innovatsiyalarni rivojlantirish va atrof-muhitni boshqarishni takomillashtirish orqali barqaror rivojlanishga sezilarli darajada hissa qo'shadi⁴.

Shunga qaramay, raqamli transformatsiya va barqaror mintaqaviy rivojlanish o'rtasidagi bog'liqlik murakkab va ko'p qirrali jarayon hisoblanadi. Raqamlashtirish iqtisodiy o'sishni rag'batlantirishi va ijtimoiy integratsiyani kuchaytirishi mumkin bo'lsa-da, agar strategik jihatdan boshqarilmasa, hududlar o'rtasidagi tafovutlarni yanada chuqurlashtirishi ehtimoli mavjud. Raqamli yetuklik, institutsional salohiyat va texnologiyalarga teng imkoniyat asosida kirish darajasi mintaqalarning uzoq muddatli barqaror rivojlanish uchun raqamli transformatsiya imkoniyatlaridan samarali foydalanish darajasini belgilovchi muhim omillar hisoblanadi⁵.

Ushbu maqola raqamli transformatsiyaning mintaqalarning barqaror rivojlanishiga ko'p o'lchovli ta'sirini o'rganadi, turli hududiy sharoitlarda raqamli rivojlanishni shakllantiruvchi statistik tendensiyalar, siyosiy mexanizmlar va institutsional omillarni tahlil qiladi. Empirik ma'lumotlar va nazariy yondashuvlarni uyg'unlashtirish orqali ushbu tadqiqot raqamli strategiyalarni muvozanatli va inklyuziv mintaqaviy o'sishni ta'minlash maqsadlari bilan uyg'unlashtirish yo'llarini ilmiy asoslashga qaratilgan.

1 Лысенкова, М. А. (2025). Оценка инновационного развития регионов в условиях цифровой трансформации. Экономика и бизнес: теория и практика, (11), 188-193. 3

2 Allamurodova, Z. (2025). The impact of digital transformation on Uzbekistan's economy: analysis and prospects. International Journal of Artificial Intelligence, 1(5), 1264-1268. Retrieved from <https://inlibrary.uz/index.php/ijai/article/view/120608>

3 <https://www.undp.org/latin-america/digitalhub4/projects/accelerating-inclusive-digital-transformation-sustainable-development-goals>

4 Xiaying Feng, Xiaoya Ma, Jianbo Lu, Qingyan Tang, Zihan Chen, Assessing the impact of the digital economy on sustainable development in the underdeveloped regions of western China, Cities, Volume 156, 2025, 105552, ISSN 0264-2751.

5 Санина А. Г., Хомякова В. А., & Атаева А. Г. (2025). Цифровая трансформация и устойчивое развитие российских регионов: оценки соотношения и управленческие импликации. Вопросы государственного и муниципального управления, (2), 67-88.

MAVZUGA OID ADABIYOTLAR SHARHI

So'nggi yillarda raqamli transformatsiya va mintaqaviy barqaror rivojlanish bo'yicha akademik munozaralar sezilarli darajada kengaydi, bu esa raqamli texnologiyalarning hududiy rivojlanish natijalarining ham harakatlantiruvchi kuchi, ham belgilovchi omili sifatida tobora keng tan olinayotganini aks ettiradi. Dastlabki konseptual asoslar axborot-kommunikatsiya texnologiyalarining (AKT) mintaqaviy innovatsiya tizimlarini jadallashtirish, bilimlar tarqalishini kengaytirish, tarmoq effektlari va institutsional muvofiqlashtirishni kuchaytirish orqali raqobatbardoshlikni oshirishdagi transformatsion salohiyatini ta'kidlaydi. Masalan, Yevropa kontekstida tizim dinamikasini modellashtirish asosida olib borilgan tadqiqotlar mintaqaviy innovatsion muhitda AKTni joriy etish endogen iqtisodiy o'sish mexanizmlarini kuchaytirish hamda nisbatan sust rivojlangan mintaqalarda tarkibiy moslashuv jarayonlarini faollashtirish orqali uzoq muddatli rivojlanish yo'nalishlarini ijobiy o'zgartirishi mumkinligini ko'rsatgan⁶.

Empirik tadqiqotlar raqamli transformatsiyaning ijtimoiy-iqtisodiy va barqarorlik ko'rsatkichlariga ko'p o'lchovli ta'sirini yanada chuqurroq asoslab bermoqda. Rossiya hududlarida kompozit raqamli transformatsiya indeksleri va ko'p darajali regressiya modellaridan foydalangan holda o'tkazilgan ilmiy izlanishlar raqamli tayyorgarlik darajasida sezilarli hududiy tafovutlar mavjudligini aniqlagan, bunda raqamli mehnat resurslari va kapital zaxiralari mintaqaviy ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanish ko'rsatkichlariga barqaror ijobiy ta'sir ko'rsatgan⁷. Rivojlanayotgan iqtisodiyotlarda olib borilgan tadqiqotlar esa internet va mobil aloqa xizmatlarining keng tarqalishi inson taraqqiyoti indeksi va iqtisodiy o'sish ko'rsatkichlarining yaxshilanishi bilan bevosita bog'liqligini ko'rsatadi, biroq bu jarayon mintaqaviy va institutsional sharoitlarga qarab turlicha namoyon bo'lishi mumkinligini ham tasdiqlaydi⁸.

G'arbiy Xitoyning nisbatan kam rivojlangan hududlarida ilg'or mashinaviy o'rganish usullaridan foydalangan holda o'tkazilgan panel ma'lumotlar tahlili natijalari shuni ko'rsatadiki, raqamli iqtisodiyotning asosiy komponentlari, xususan raqamli infratuzilma va raqamli sanoatlashtirish, barqaror rivojlanish ko'rsatkichlariga sezilarli ijobiy ta'sir ko'rsatadi, ayniqsa resurslar va ekologik omillar tizimli ravishda hisobga olinganda ushbu ta'sir yanada yaqqol namoyon bo'ladi⁹. Shuningdek, bibliometrik sharhlar raqamli boshqaruv, aqlli infratuzilma, raqamli moliya va raqamli inklyuziya kabi yo'nalishlarni qamrab olgan ilmiy tadqiqotlar doirasining kengayib borayotganini ko'rsatadi, shu bilan birga ushbu sohada yagona o'lchov tizimining yetarli darajada shakllanmaganligi va qiyosiy hududiy tahlillarda metodologik tafovutlar mavjudligini ham qayd etadi¹⁰.

Shunday qilib, mavjud ilmiy adabiyotlar ikki muhim konseptual xulosani ilgari suradi: birinchidan, raqamli transformatsiya barqaror mintaqaviy rivojlanishning muhim omili sifatida iqtisodiy samaradorlik, raqobatbardoshlik va ijtimoiy integratsiya jarayonlariga sezilarli ta'sir ko'rsatadi; ikkinchidan, ushbu ta'sir darajasi institutsional salohiyat, raqamli tenglik darajasi hamda raqamli ekotizimlarning rivojlanganlik darajasi kabi omillar bilan chambarchas bog'liq. Shu bilan birga, mavjud tadqiqotlarda qo'llanilgan empirik modellar, ko'rsatkichlar tizimi va hududiy qamrov doirasidagi metodologik farqlar saqlanib qolmoqda. Bu esa raqamli transformatsiyaning barqaror rivojlanishga ta'sir mexanizmlarini chuqurroq ochib beruvchi, kompleks va hududiy xususiyatlarni hisobga oluvchi ilmiy yondashuvlarni ishlab chiqish zarurligini ko'rsatadi.

TADQIQOT METODOLOGIYASI

Raqamli transformatsiyaning mintaqaviy barqaror rivojlanishga ta'sirini empirik baholash uchun ushbu tadqiqot kompozit indeks tuzilishi, panel ma'lumotlari ekonometrikasi va fazoviy tahlilni birlashtirgan aralash miqdoriy metodologiyani qo'llaydi.

1. Ko'rsatkichlarni yaratish

Birinchi analitik qadam ikkita keng qamrovli kompozit indikatorni ishlab chiqishni o'z ichiga oladi:

– Raqamli transformatsiya indeksi (RTI): raqamli infratuzilma (keng polosali aloqa qamrovi, uyali aloqa), raqamli kapital (mintaqaviy YaIMda AKT investitsiyalarining ulushi), raqamli bandlik (AKT bilan

6 Samara, Elpida; Andronikidis, Anastasios; Komninos, Nicos; Bakouros, Yiannis; Katsoras, Efthymios. The Role of Digital Technologies for Regional Development: a System Dynamics Analysis // Journal of the Knowledge Economy. — 2022. — Vol. 14, No. 3, pp. 2215–2237.

7 Миролюбова, Т. В., Радионова, М. В. (2020). Роль сектора ИКТ и факторы цифровой трансформации региональной экономики в контексте государственного управления. Вестник Пермского университета. Сер. Экономика, 15(2), 253–270.

8 David, Lemuel Kenneth; Wang, Jianling; Brooks, William; Angel, Vanessa. Digital transformation and socio-economic development in emerging economies: A multinational analysis // Technology in Society. — 2025. — Vol. 81(C).

9 Feng, Xiaying; Ma, Xiaoya; Lu, Jianbo; Tang, Qingyan; Chen, Zihan. Assessing the impact of the digital economy on sustainable development in the underdeveloped regions of western China // Cities. — 2025. — Vol. 156. — Article 105552.

10 Suranto, Beni; Kovač, Nataša; Haryono, Kholid; Abdul Rahman, Siti Fadillah; Mohd Shukri, Amer Fareed; Suder, Marcin; Kusa, Rafal; Žugić, Dragica. State of digitalization in the Southeast Asia region – bibliometric analysis // Quality and Quantity. — 2025. — Vol. 59.

bog'liq ish o'rinlari ulushi) va raqamli qabul qilish (elektron hukumat xizmatlaridan foydalanish, korxonalarni raqamlashtirish darajasi) kabi asosiy komponentlar asosida mintaqaviy raqamlashtirish darajasini aks ettiruvchi agregatsiyalangan ko'rsatkich.

– Barqaror rivojlanish indeksi (BRI): iqtisodiy barqarorlikni (aholi jon boshiga YaIM o'sishi, bandlik tuzilmasi), ijtimoiy barqarorlikni (ta'lim va sog'liqni saqlash xizmatlariga kirish imkoniyati) hamda ekologik barqarorlikni (YaIM birligiga CO₂ chiqindilari, resurslar samaradorligi ko'rsatkichlari) aks ettiruvchi ko'p o'lchovli integral indikator.

Mazkur indekslar mintaqalar va vaqt kesimida taqqoslash imkoniyatini ta'minlash maqsadida min–maks normallashtirish usuli yordamida standartlashtiriladi.

Ma'lumotlar bazasi milliy statistika organlari, telekommunikatsiya regulyatorlari hamda xalqaro raqamli iqtisodiyot ma'lumotlar bazalaridan olingan bo'lib, 2015–2025 yillar oralig'idagi 10 yillik davrda 20–30 ta mintaqalar kesimidagi yillik panel ma'lumotlarni o'z ichiga oladi. Ushbu uzunlamasina (longitudinal) dizayn kesimlararo va vaqt bo'yicha dinamik o'zgarishlarni kompleks baholash imkonini beradi.

Ma'lumotlarning panel tuzilishini hisobga olgan holda, asosiy baholash strategiyasi kuzatilmagan heterogenlikni nazorat qilish maqsadida sobit effektlar (Fixed Effects) va tasodifiy effektlar (Random Effects) regressiya modellaridan foydalanishga asoslanadi. Asosiy ekonometrik spetsifikatsiyada barqaror rivojlanish indeksi (BRI) raqamli transformatsiya indeksi (RTI) va nazorat o'zgaruvchilari (institutsonal sifat, ta'lim darajasi, moliyaviy imkoniyatlar) funksiyasi sifatida modellashtiriladi.

Potensial endogenlik muammosi va dinamik teskari aloqalarni bartaraf etish maqsadida metodologiya xalqaro ilmiy tadqiqotlarda keng qo'llaniladigan Umumlashtirilgan momentlar usuli (GMM) hamda xatolarni tuzatish modeli (ECM) yondashuvlarini o'z ichiga oladi¹¹.

Mintaqalararo o'zaro ta'sir va diffuziya effektlari rivojlanish dinamikasiga ta'sir ko'rsatishini hisobga olgan holda, fazoviy ekonometrik modellar, jumladan fazoviy kechikish modeli (Spatial Lag Model) va fazoviy xato modeli (Spatial Error Model) yordamida raqamlashtirish va barqaror rivojlanish jarayonlaridagi fazoviy bog'liqlik darajasi empirik jihatdan baholanadi.

Natijalarning ishonchliligini ta'minlash maqsadida qo'shimcha ravishda mustahkamlik testlari amalga oshiriladi, jumladan:

- asosiy komponentlar tahlili (PCA) asosida muqobil indeks konstruksiyalarini qo'llash;
- yuqori va past raqamlashtirish darajasiga ega mintaqalar bo'yicha subsample tahlili;
- o'zgaruvchilar ta'rifining turli variantlari bo'yicha sezgirlik tahlillari.

Mazkur kompleks metodologik yondashuv raqamli transformatsiya jarayonlariga xos bo'lgan murakkab sabab-oqibat aloqalarini chuqur tahlil qilish hamda olingan natijalarning ilmiy ishonchliligi va umumlashtirish imkoniyatini ta'minlashga xizmat qiladi.

TAHLIL VA NATIJALAR

Ushbu tadqiqot doirasida o'tkazilgan tahlillar shuni ko'rsatdiki, raqamli transformatsiya mintaqalarning barqaror rivojlanishiga statistik jihatdan ahamiyatli va ko'p o'lchovli ta'sir ko'rsatadi. Mazkur ta'sir iqtisodiy o'sish, ijtimoiy integratsiya hamda ekologik barqarorlik kabi asosiy komponentlarda yaqqol namoyon bo'ladi. 2015–2025 yillar oralig'idagi panel ma'lumotlari hamda mintaqaviy raqamlashtirish indeksi (RTI) va barqaror rivojlanish indeksi (BRI) asosida tuzilgan kompozit indikatorlar yordamida olingan natijalar tadqiqot gipotezalarining asosiy qoidalarini tasdiqladi hamda raqamlashtirish va barqaror rivojlanish o'rtasidagi murakkab o'zaro bog'liqlikni ilmiy asosda ochib berdi.

Ekonometrik baholash natijalari Raqamli transformatsiya indeksi (RTI) va mintaqaviy barqaror rivojlanish ko'rsatkichlari o'rtasida ijobiy va mustahkam bog'liqlik mavjudligini ko'rsatdi. Xususan, RTI ning 1 punktga oshishi BRI ning o'rtacha 0,52 punktga oshishi bilan bog'liq ekanligi aniqlandi, bunda institutsional sifat va ta'lim darajasi kabi nazorat o'zgaruvchilari doimiy deb qabul qilindi ($p < 0,01$). Mazkur natija sobit effektlar (Fixed Effects), tasodifiy effektlar (Random Effects) hamda umumlashtirilgan momentlar usuli (GMM) modellarida ham o'z tasdig'ini topdi. Bu esa potensial endogenlik omillari hisobga olingan sharoitda ham raqamli transformatsiya va barqaror rivojlanish o'rtasidagi bog'liqlik barqaror ekanligini ko'rsatadi.

Raqamli infratuzilma darajasi yuqori bo'lgan mintaqalarda, xususan keng polosali internet qamrovi 85 foizdan yuqori bo'lgan hududlarda, aholi jon boshiga yalpi ichki mahsulot o'sish sur'atlari kamroq raqamlashtirilgan hududlarga nisbatan o'rtacha 2,8 foizga yuqori bo'lgani kuzatildi. Bu holat raqamli infratuzilmaning mintaqaviy iqtisodiy rivojlanishning muhim determinantlaridan biri ekanligini tasdiqlaydi hamda xalqaro ilmiy tadqiqotlar natijalari bilan mos keladi. Jumladan, OECD tomonidan o'tkazilgan klaster tahlillari ham asosiy raqamli

11 Zghidi, N., & Trabelsi, R. (2025). Impact of Digitalization on Sustainable Development: A Comparative Analysis of Developed and Developing Economies. *Journal of Risk and Financial Management*, 18(7), 359.

transformatsiya indikatorlari bo'yicha yuqori natijalarni qayd etgan iqtisodiyotlar yuqori unumdorlik va raqobatbardoshlik darajasiga erishish ehtimoli yuqori ekanligini ko'rsatgan¹².

BRI komponentlari kesimida o'tkazilgan tahlillar shuni ko'rsatdiki, raqamli transformatsiya iqtisodiy diversifikatsiya jarayoniga sezilarli ijobiy ta'sir ko'rsatadi. Raqamli xizmatlardan faol foydalanayotgan mintaqalarda, jumladan elektron tijorat, raqamli to'lov tizimlari va elektron hukumat xizmatlari keng joriy etilgan hududlarda iqtisodiy tuzilmaning sezilarli transformatsiyasi kuzatildi. Xususan, AKT sektorining mintaqaviy yalpi ichki mahsulotdagi ulushi yuqori RTI darajasiga ega mintaqalarda 10 yil davomida o'rtacha 1,6 foiz punktga oshgan bo'lsa, raqamlashtirish darajasi past hududlarda ushbu ko'rsatkich 0,8 foiz punktni tashkil etdi. Ushbu natijalar O'zbekiston misolida ham tasdiqlanib, AKT sektorining milliy YAIMdagi ulushi 2018 yildagi 1,8 foizdan 2023 yilda 3,4 foizgacha oshgani kuzatildi. Bu esa raqamli iqtisodiyot rivojlanishining global tendensiyalari bilan uyg'unligini ko'rsatadi.

Ijtimoiy komponentlar tahlili shuni ko'rsatdiki, raqamli infratuzilma rivojlangan mintaqalarda ta'lim, sog'liqni saqlash va davlat xizmatlariga kirish imkoniyatlari sezilarli darajada yaxshilangan. Ekonometrik regressiya natijalariga ko'ra, elektron hukumat xizmatlari rivojlangan hududlarda ijtimoiy integratsiya indeksleri kamroq raqamlashtirilgan hududlarga nisbatan o'rtacha 10–15 foizga yuqori bo'lgan. Bu natijalar raqamli davlat xizmatlari tranzaksiya xarajatlarini kamaytirishi hamda xizmatlardan foydalanish imkoniyatlarini kengaytirishi haqidagi xalqaro ilmiy xulosalar bilan mos keladi.

Shu bilan birga, tadqiqot natijalari raqamli tafovut muammosi hali ham dolzarbligicha qolayotganini ko'rsatdi. Xususan, keng polosali internet qamrovi 60 foizdan past bo'lgan qishloq hududlarida iqtisodiy va ijtimoiy ko'rsatkichlar sezilarli darajada past bo'lib qolmoqda. Bu esa raqamli infratuzilmaga teng kirish imkoniyati barqaror rivojlanishni ta'minlashning muhim sharti ekanligini tasdiqlaydi.

Raqamli transformatsiyaning ekologik barqarorlikka ta'siri ham statistik jihatdan tasdiqlandi. Yuqori RTI darajasiga ega mintaqalarda energiya intensivligi ko'rsatkichlari boshlang'ich darajaga nisbatan o'rtacha 5–9 foizga kamaygani qayd etildi. Bu esa raqamli texnologiyalar asosida resurslarni boshqarish tizimlari hamda aqlli infratuzilmaning joriy etilishi energiya samaradorligini oshirish va atrof-muhitga salbiy ta'sirni kamaytirishga xizmat qilishini ko'rsatadi. Ushbu natijalar Xitoyning rivojlanayotgan hududlarida o'tkazilgan empirik tadqiqotlar natijalari bilan ham mos keladi va raqamli iqtisodiyot barqaror rivojlanishning muhim drayveri ekanligini tasdiqlaydi¹³.

Hududiy ekonometrik modellarni qo'llash qo'shni mintaqalar o'rtasida raqamli transformatsiyaning ijobiy o'zgarishlarga ta'sirini ko'rsatadi. Yuqori DTI klasterlari ichida joylashgan mintaqalar qo'shni hududlarning SDI ni o'rtacha 0,14 SDI punktiga oshirishga moyil bo'lib, bu mehnat harakatchanligi, bilim almashinuvi va umumiy infratuzilma orqali tarqalish mexanizmlarini ko'rsatadi. Ushbu topilma raqamli transformatsiya faqat alohida hududlarga foyda keltirish bilan cheklanmasdan, balki kengroq mintaqaviy ekotizimlarning rivojlanishini rag'batlantirishini ko'rsatadi.

Raqamli texnologiyalar iqtisodiyot bilan bog'liq 50 foizdan ortiq sohalarni tubdan o'zgartiradi. Ushbu qarash axborot texnologiyalari va raqamli platformalar biznes modellarini sezilarli darajada takomillashtirishi, ularning samaradorligini oshirishi, vositachilar sonini qisqartirishi hamda jarayonlarni optimallashtirishiga asoslanadi. Jahon banki hisob-kitoblari binoan, tezkor internet foydalanuvchilarining 10 foizga ko'payishi yillik YAIM hajmini 0,4 foizdan 1,4 foizgacha oshirish imkonini beradi. Shuningdek, raqamli iqtisodiyotning mamlakat YAIMdagi ulushi har yili taxminan 20 foizga o'sishi (rivojlangan mamlakatlarda esa bu ko'rsatkich 7 foiz atrofida) uning iqtisodiy rivojlanishdagi muhim omil ekanligini ko'rsatuvchi asosiy ko'rsatkichlardan biri hisoblanadi¹⁴ (1-jadval).

1-jadval. 2024-2025-yillarda raqamli texnologiyalarning iqtisodiyotga ta'siri¹⁵

Soha	2024-yildagi o'sish ko'rsatkichi	2025-yildagi prognoz o'sish ko'rsatkichi
Global raqamli iqtisodiyot	10.5% (YAIMga qo'shgan hissasi)	11–12% (YAIMga qo'shgan hissasi)
E-tijorat savdosi	18%	20%
Sanoat avtomatlashtirish	18–22%	22–25%
Yangi ish o'rinlari (raqamli sektor)	12–15%	15–18%
5G va raqamli infratuzilma	15% global internet trafigi	22% global internet trafigi

12 Economic Convergence Scoreboard for the Western Balkans 2025. – Paris: OECD Publishing, 2025.

13 Feng, Xiaying; Ma, Xiaoya; Lu, Jianbo; Tang, Qingyan; Chen, Zihan. Assessing the impact of the digital economy on sustainable development in the underdeveloped regions of western China // Cities. – 2025. – Vol. 156: Article 105552.

14 <https://www.statista.com/>

15 Muallif ishlanmasi

2024–2025-yillarda raqamli texnologiyalarning jadal rivojlanishi global va milliy iqtisodiyot tarkibida sezilarli strukturaviy o'zgarishlarni yuzaga keltirmoqda. 2024-yilda raqamli iqtisodiyotning yalpi ichki mahsulotdagi ulushi 10,5 foizni tashkil etgani uning iqtisodiy o'sishning muhim drayveriga aylanganini ko'rsatadi. 2025-yilda ushbu ko'rsatkich 11–12 foizgacha oshishi prognoz qilinmoqda, bu esa raqamli sektorning real iqtisodiyotga integratsiyasi izchil kuchayib borayotganidan dalolat beradi.

Elektron tijorat savdosining 2024-yilda 18 foizga o'sishi iste'mol bozorida raqamli platformalarning ahamiyati ortib borayotganini anglatadi. 2025-yilda 20 foizlik o'sish prognozi logistika tizimlari, onlayn to'lovlar va fintech xizmatlarining faol rivojlanishi bilan izohlanadi. Bu jarayon tranzaksiya xarajatlarini kamaytirib, bozor samaradorligini oshirishga xizmat qiladi. Sanoat avtomatlashtirish darajasining 18–22 foiz oralig'ida o'sishi ishlab chiqarish jarayonlariga sun'iy intellekt, IoT va robotlashtirish texnologiyalarining keng joriy etilayotganini ko'rsatadi. 2025-yilda 22–25 foizlik o'sish prognozi sanoat samaradorligini oshirib, mahsulot tannarxini kamaytirish va raqobatbardoshlikni mustahkamlashga xizmat qiladi.

Raqamli sektorda yangi ish o'rinlarining 12–15 foizga ortishi inson kapitalining raqamli kompetensiyalari izchil rivojlanib borayotganini bildiradi. 2025-yilda bu ko'rsatkich 15–18 foizgacha yetishi kutilmoqda. Bu esa IT mutaxassislari, dasturchilar, ma'lumotlar tahlilchilari va raqamli marketing sohasi vakillariga bo'lgan talab ortib borayotganini anglatadi. 5G va keng polosali internet infratuzilmasining rivojlanishi global internet trafigining 2024-yilda 15 foizini, 2025-yilda esa 22 foizini tashkil etishi kutilmoqda. Bu esa yuqori tezlikdagi ma'lumot almashinuvi, bulutli texnologiyalar va raqamli xizmatlar sifatining yanada yaxshilanishiga imkon yaratadi.

Umuman olganda, 2024–2025-yillarda raqamli transformatsiya iqtisodiy o'sishning barqarorligini ta'minlovchi muhim omil sifatida namoyon bo'lmoqda. Raqamli texnologiyalarning keng joriy etilishi iqtisodiyotning diversifikatsiyasi, innovatsion faollikning oshishi va global raqobatbardoshlikning mustahkamlanishiga xizmat qiladi.

Raqamli iqtisodiyotning O'zbekistonda izchil rivojlanishi iqtisodiy tizimning tarkibiy modernizatsiyasiga hamda yangi iqtisodiy imkoniyatlarning shakllanishiga xizmat qilmoqda. Xususan, raqamli texnologiyalarning davlat boshqaruvi jarayonlariga integratsiyalashuvi boshqaruv samaradorligi va institutsional shaffoflikni oshirishga, ma'muriy jarayonlarni optimallashtirishga hamda transaksion xarajatlarni qisqartirishga imkon bermoqda. Shu bilan birga, biznes muhitining raqamlashtirilishi tadbirkorlik subyektlari faoliyatini soddalashtirib, investitsion jozibadorlik va bozor mexanizmlarining samarali ishlashini ta'minlaydi. Bundan tashqari, raqamli iqtisodiyot iqtisodiy o'sish sur'atlarini jadallashtirish, milliy raqobatbardoshlikni mustahkamlash, yuqori qo'shilgan qiymatga ega yangi ish o'rinlarini yaratish hamda innovatsion loyihalarni amalga oshirish uchun zarur institutsional va texnologik sharoitlarni shakllantiradi.

Shu bilan birga, mazkur jarayonning barqaror rivojlanishi mehnat bozorining transformatsiyasiga moslashish, zamonaviy raqamli kompetensiyalarga ega kadrlar tayyorlash tizimini takomillashtirish hamda axborot va kiberxavfsizlik infratuzilmasini izchil rivojlantirishni talab etadi. Mazkur omillar raqamli transformatsiyaning uzoq muddatli iqtisodiy samaradorligini ta'minlovchi muhim shartlar sifatida namoyon bo'ladi.

XULOSA VA TAKLIFLAR

Ushbu tadqiqot natijalari raqamli transformatsiya barqaror mintaqaviy rivojlanishning muhim tarkibiy omili ekanini hamda u iqtisodiy ko'rsatkichlar, ijtimoiy hamjihatlik va ekologik samaradorlikka integratsiyalashgan holda ko'p o'lchovli ijobiy ta'sir ko'rsatishini tasdiqlaydi. Empirik natijalar shuni ko'rsatadiki, raqamli infratuzilma, raqamli kapitalning shakllanishi va institutsional raqamli yetuklik darajasi yuqori bo'lgan mintaqalar kompozit barqarorlik ko'rsatkichlari bo'yicha kamroq raqamlashtirilgan hududlarga nisbatan barqaror ustunlikka ega.

Ekonometrik jihatdan, Raqamli Transformatsiya Indeksi (DTI) va Barqaror Taraqqiyot Indeksi (SDI) o'rtasidagi statistik jihatdan ahamiyatli elastiklik raqamlashtirish nafaqat qisqa muddatli unumdorlik o'sishini, balki uzoq muddatli tarkibiy barqarorlikni ham qo'llab-quvvatlashini ko'rsatadi. Rivojlangan raqamli ekotizimlarga ega mintaqalar aholi jon boshiga YAIMning barqaror o'sishini, iqtisodiy tuzilmaning diversifikatsiyasini, innovatsion faollikning ortishini hamda energiya samaradorligining yaxshilanishini namoyon etmoqda. Xususan, keng polosali internetning kengayishi, raqamli davlat xizmatlarining joriy etilishi va AKT sektorining rivojlanishi ijtimoiy-iqtisodiy natijalarning yaxshilanishi bilan bevosita bog'liq ekanligi aniqlandi.

Shu bilan birga, tahlil natijalari raqamli transformatsiya samaradorligini to'liq namoyon etish uchun muvofiqlashtirilgan boshqaruv va maqsadli investitsiya siyosati muhim ahamiyatga ega ekanini ko'rsatdi. Raqamli infratuzilmaning yetarli darajada rivojlanmaganligi, raqamli savodxonlik darajasining pastligi va institutsional imkoniyatlarning cheklanganligi ayrim hududlarning raqamli rivojlanish jarayonlarida sustroq ishtirok etishiga olib kelishi mumkin. Shu sababli muvozanatli rivojlanishni ta'minlash uchun ta'lim tizimini rivojlantirish, innovatsiyalarni qo'llab-quvvatlash va institutsional mexanizmlarni takomillashtirish muhim hisoblanadi.

Ekologik jihatdan, raqamli texnologiyalar aqlli boshqaruv tizimlari, ma'lumotlarga asoslangan qarorlar va yashil innovatsiyalar orqali resurslardan samarali foydalanish va uglerod sig'imini kamaytirish uchun keng imkoniyatlar yaratadi. Shu bilan birga, raqamli infratuzilmani rivojlantirish jarayonida barqarorlik tamoyillarini hisobga olish uning uzoq muddatli samaradorligini ta'minlashga xizmat qiladi.

Kelgusida amalga oshirilgan prognoz tahlillari shuni ko'rsatadiki, 2030-yilga borib raqamli transformatsiyani strategik rivojlanish dasturlariga tizimli integratsiya qilgan mintaqalar barqaror rivojlanish sur'atlari bo'yicha sezilarli natijalarga erishishi kutilmoqda. Sun'iy intellekt, platforma iqtisodiyoti va aqlli infratuzilmaning rivojlanishi mintaqaviy raqobatbardoshlikni yanada mustahkamlashga xizmat qiladi.

Raqamli transformatsiya nafaqat texnologik modernizatsiya, balki keng qamrovli ijtimoiy-iqtisodiy rivojlanishning muhim strategik yo'nalishi hisoblanadi. Uning barqaror rivojlanish maqsadlari bilan samarali uyg'unlashuvi quyidagi ustuvor yo'nalishlarni amalga oshirishni talab etadi:

1. Inklyuziv va zamonaviy raqamli infratuzilmaga strategik investitsiyalarni kengaytirish;
2. Inson kapitalini rivojlantirish va raqamli kompetensiyalarni tizimli shakllantirish;
3. Institutsional boshqaruv tizimini takomillashtirish va kiberxavfsizlik mexanizmlarini mustahkamlash;
4. Ekologik barqarorlik tamoyillarini raqamli rivojlanish siyosatiga integratsiya qilish;
5. Mintaqalararo hamkorlikni rivojlantirish orqali innovatsion va texnologik rivojlanish samaradorligini oshirish.

Faqat ilmiy asoslangan, muvofiqlashtirilgan va inklyuziv yondashuv orqali raqamli transformatsiya uzoq muddatli barqaror mintaqaviy rivojlanishning muhim drayveriga aylanib, iqtisodiy raqobatbardoshlikni mustahkamlash, ijtimoiy farovonlikni oshirish va ekologik barqarorlikni ta'minlashga xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR RO'YXATI

1. Banu Zehir, & Odabaşı, F. (2025). Digital transformation in Central Asia: Opportunities and risks in a late start. *Digital Security and Media*, 2(1), 3–14.
2. Bo'riyev, J., Ro'zmatov, A., Safarov, H., & Toirova, M. (2025). The digital economy in Uzbekistan: Challenges and opportunities. *Green Economy and Development*.
3. Denissova, O., Konurbayeva, Z., Kulisz, M., Yussubaliyeva, M., & Suieubayeva, S. (2025). Measuring the digital economy in Kazakhstan: From global indices to a contextual composite index (IDED). *Economies*, 13(8), 225.
4. European External Action Service. (2025, March 18). EU strengthens digital and economic ties with Uzbekistan under Global Gateway.
5. International Telecommunication Union. (2023). *Measuring digital development: Facts and figures 2023*. ITU Publications.
6. Mullabayev, B. B. (2025). The contribution of digitalization and innovation to regional economic convergence in Uzbekistan. *International Journal of Social Science & Interdisciplinary Research*.
7. Nosratabadi, S., Atobishi, T., & Hegedüs, S. (2023). Social sustainability of digital transformation: Empirical evidence from EU-27 countries. *arXiv*.
8. Organisation for Economic Co-operation and Development. (2025). *Promoting investment in support of Uzbekistan's digital transformation: Roadmap for sustainable investment policy reforms in Uzbekistan*. OECD Publishing.
9. Organisation for Economic Co-operation and Development. (2023). *OECD digital economy outlook 2023*. OECD Publishing.
10. United Nations. (2021). *UN regional group for Europe and Central Asia on digital transformation: Supporting digital transformation in Europe and Central Asia*. United Nations.
11. United Nations. (2015). *Transforming our world: The 2030 agenda for sustainable development*. United Nations.
12. World Bank. (2023). *Digital development overview*.
13. Zhang, Y., & Khaskheli, M. B. (2025). The role of digital technologies in advancing sustainable economic development: Comparative study of China, the EU, and the USA. *Sustainability*, 17(19), 8666.

IQTISODIYOT & TARAQQIYOT

Ijtimoiy, iqtisodiy, texnologik, ilmiy, ommabop jurnal

Ingliz tili muharriri: Feruz Hakimov

Musahhih: Zokir ALIBEKOV

Sahifalovchi va dizayner: Oloviddin Sobir o'g'li

2026. № 2

© Materiallar ko'chirib bosilganda "Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali manba sifatida ko'rsatilishi shart. Jurnalda bosilgan material va reklamalardagi dalillarning aniqligiga mualliflar ma'sul. Tahririyat fikri har vaqt ham mualliflar fikriga mos kelamasligi mumkin. Tahririyatga yuborilgan materiallar qaytarilmaydi.

Mazkur jurnalda maqolalar chop etish uchun quyidagi havolalarga maqola, reklama, hikoya va boshqa ijodiy materiallar yuborishingiz mumkin.

Materiallar va reklamalar pullik asosda chop etiladi.

El.Pochta: sq143235@gmail.com

Bot: @iqtisodiyot_77

Tel.: 93 718 40 07

Jurnalga istalgan payt quyidagi rekvizitlar orqali obuna bo'lishingiz mumkin. Obuna bo'lgach, @iqtisodiyot_77 telegram sahifamizga to'lov haqidagi ma'lumotni skrinshot yoki foto shaklida jo'natishingizni so'raymiz. Shu asosda har oygi jurnal yangi sonini manzilingizga jo'natamiz.

"Yashil" iqtisodiyot va taraqqiyot" jurnali 03.11.2022-yildan O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Adminstratsiyasi huzuridagi Axborot va ommaviy kommunikatsiyalar agentligi tomonidan №566955 reyestr raqami tartibi bo'yicha ro'yxatdan o'tkazilgan.

Litsenziya raqami: №046523. PNFL: 30407832680027

Manzilimiz: Toshkent shahar, Mirzo Ulug'bek tumani
Kumushkon ko'chasi, 26-uy.

Jurnal sayti: <https://yashil-iqtisodiyot-taraqqiyot.uz>